

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי) (הוראת שעה), התשע"ה-2015

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 9 ו-9יב לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981¹, ולעניין סעיף 3, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, אני מצווה לאמור:

- הגדרות
1. בצו זה –
- "כרטיס חיוב מיידי" – כרטיס בנק כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986² (בסעיף זה – חוק כרטיסי חיוב), שחיוב באמצעותו הוא מיידי;
- "כרטיס נטען" – כרטיס תשלום כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב שהחיוב באמצעותו הוא מיידי ולרבות לוחית או חפץ אחר לשימוש חוזר המיועדים לביצוע תשלומים ולרכישת נכס מאת ספק שניתן לצבור בהם ערך כספי בדרך של טעינה מראש, ובלבד שהחיוב באמצעותו הוא מיידי;
- "מנפיק" ו-"ספק" – כמשמעותם בחוק כרטיסי חיוב;
- "סולק" ו-"סליקה צולבת" – כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981³;
- "עסקת חיוב מיידי" – עסקה בכרטיס חיוב מיידי או בכרטיס נטען, ולמעט תשלום בגין משיכת מזומנים באמצעות מכשירי בנק ממוכנים.
2. שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי מוכרז בזה שירות בר-פיקוח.
3. שיעור העמלה המרבי, שניתן לגבות בעד שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי, לא יעלה על 0.3% מסכום העסקה.
4. תחילתו של צו זה ביום י"ב באייר התשע"ה (1 במאי 2015) ותוקפו עד יום י"ב בניסן התשע"ו (30 באפריל 2016).

התשע"ה
(2015)
(חמ)

קרנית פלוג

נגידת בנק ישראל

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258; התשס"ז, עמ' 376.
² ס"ח התשמ"ו, עמ' 187.
³ ס"ח התשמ"א, עמ' 232; התשע"א, עמ' 1100.

דברי הסבר

1. רקע

2. בהמשך להחלטת ועדת השרים לענייני יוקר המחייה, הריכוזיות ועידוד התחרותיות במשק מיום 2.4.14, גובש תזכיר חוק המסמיך את הממונה על הגבלים עסקיים (להלן - הממונה) לקבוע את העמלה הצולבת לעסקאות בכרטיסי חיוב, לרבות עמלה צולבת נפרדת לעסקאות בכרטיס חיוב מיידי. לנוכח חשיבות הרחבת תפוצת כרטיסי חיוב מיידי וכרטיסים נטענים, בין השאר מטעמים של קידום התחרותיות וצמצום השימוש במזומן, וכדי למנוע עיכוב משמעותי בתהליך זה, החליטה הנגידה להפעיל את סמכויותיה מכוח סעיפים 9א-9יב לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א - 1981 (להלן - החוק) ולקבוע בהוראת שעה לתקופה של שנה מחיר מרבי לעמלה הצולבת בעסקאות חיוב מיידי.

3. עיקרי הצו

- 3.1. הכרזה על שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי (להלן - השירות) כשירות בר-פיקוח לעניין העמלה הנגבית בעדו.
- 3.2. קביעה כי העמלה הצולבת, המשולמת על ידי הסולק למנפיק בגין השירות, לא תעלה על שיעור של 0.3% מסכום העסקה.
- 3.3. תחילתה של הוראת השעה ביום 1.5.15 ותוקפה עד ליום 30.4.16.

4. דברי הסבר

- 4.1. קביעת עמלה צולבת נפרדת לסליקת עסקאות חיוב מיידי דרושה לצורך קידום השימוש בכרטיס חיוב מיידי ובכרטיסים נטענים, ולהגברת התחרות בתחום כרטיסי החיוב. שכן, קביעת עמלה צולבת כאמור צפויה להביא להקטנת עלות ביצוע עסקאות באמצעי תשלום אלו ולשיפור הרווחה של בתי העסק ומשקי בית. בנוסף, הגברת השימוש בכרטיסי חיוב מיידי ובכרטיסים נטענים, שהם תחליף לשימוש בכסף מזומן, צפויה לסייע לצמצום הכלכלה השחורה.
- 4.2. הוראת השעה קובעת, כי שיעור העמלה הצולבת המרבי בעסקאות חיוב מיידי יהיה 0.3% מסכום העסקה, בהשוואה לשיעור ממוצע של 0.7% בעסקאות המשולמות באמצעות כרטיס חיוב נדחה. הוראה זו יוצרת יתרון יחסי לעסקת חיוב מיידי על פני עסקת חיוב נדחה, בהיבט העלות לבתי העסק. יתרון זה עשוי לתמרץ בתי עסק לעודד ביצוע עסקאות חיוב מיידי באמצעות מתן הטבות ללקוח. תנאי זה הינו הכרחי כדי להניע את מהלך הגברת השימוש בעסקאות חיוב מיידי.
- 4.3. השיעור המרבי של העמלה הצולבת, כאמור, הולם את העלויות המופחתות בעסקת חיוב מיידי לעומת עסקת חיוב נדחה והוא נקבע תוך התחשבות במספר אומדנים כמפורט להלן.
 - 4.3.1. אומדן הרשות להגבלים עסקיים לעניין החיסכון בעלות העסקה, כפי שמופיע בדוח הרשות⁴. האומדן מתבסס על תחשיב לפי המתודולוגיה

⁴ "הגברת היעילות והתחרותיות בתחום כרטיסי החיוב", 8 בספטמבר 2014, עמ' 12

הנהוגה כיום לקביעת העמלה הצולבת בעסקאות שבוצעו בכרטיסי חיוב נדחה. (42 נקודות אחוז פחות מהעמלה הממוצעת הקיימת היום, שהינה 0.7%);

4.3.2. בחינת שיעור העמלה הצולבת בעסקאות חיוב מיידי בשווקים שונים בעולם⁵.

4.4. העמלה הצולבת, המשולמת על ידי סולק למנפיק כרטיס החיוב, מהווה "רצפה" לעמלת הסליקה, המשולמת על-ידי בית העסק לסולק. עמלה צולבת נפרדת לעסקאות חיוב מיידי צפויה להביא לקביעת עמלת סליקה נמוכה יותר לבית העסק. הוראה זו אינה מחייבת עדכון הסכמי הסליקה מול בתי העסק, אלא מתייחסת לעמלות הנגבות בפועל בין המנפיק לסולק, מתוך הנחה כי אלו יבואו לידי ביטוי גם בעמלות הסליקה המשולמות על ידי בתי העסק. ככל שפער זה לא ישתקף גם בעמלות הסליקה, בנק ישראל ישקול התערבות גם בעמלות בית העסק.

4.5. הוראת השעה הינה בתוקף לשנה. ככל שהממונה יקבע עמלה צולבת נפרדת לעסקאות חיוב מיידי טרם סוף התקופה של הוראת השעה, הנגידה תשקול ביטולה.

⁵ להשוואה ראו למשל: http://www.kc.frb.org/publicat/psr/dataset/Intl_IF_August2013.pdf יצוין כי קיימת שונות בין המדינות מבחינת נוסחת העמלה (שיעור מגובה העסקה, סכום קבוע או שילוב ביניהם וכי שיעור העמלה הצולבת בסליקת עסקאות cross-border בכרטיסי חיוב מיידי של ויזה ומסטרקארד עומד על 0.2%).